

BALLAI LÁSZLÓ

A vincellérbogarak pere

© COPYRIGHT 2008, BALLAI LÁSZLÓ. MINDEN JOG FENNTARTVA.

MEGJELENT AZ „EZREDVÉG” IRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS TÁRSADALOMKRITIKAI FOLYÓIRAT
XVIII ÉVFOLYAM, 6-7. (2008. JÚNIUSI-JÚLIUSI) SZÁMÁBAN.

EZ A MŰ AZ ÍRÓ HONLAPJÁRÓL, A [HTTP://BALLAI.VASAROS.COM/](http://ballai.vasaros.com/) OLDALRÓL SZÁRMAZIK.
A SZÖVEG BÁRMINEMŰ MEGVÁLTOZTATÁSA, VALAMINT KERESKEDELMI CÉLÚ SOKSZOROSÍTÁSA
CSAK A SZERZŐ KÜLÖN, ÍRÁSBELI ENGEDÉLYÉVEL LEHETSÉGES.
E-MAIL: [BALLAI@VASAROS.COM](mailto:ballai@vasaros.com)

© 2008 VASAROS DOT COM

Jönnek, jönnek, megint itt vannak! – lármázta fel Mathieu hajnalban a falut.

- Kik vannak itt? Az angolok? – kérdezte Robert, a szomszédja.
- Gyere velem a szőlőbe.
- Most?

– Miért? Félóra múlva úgyis kimennél.

Valóban, odakint, a tőkék körül megjelent egy-két vincellérbogár.

– Az angolok elharácsolták, amit találtak – mondta Mathieu. – De a következő termést nem vihették el. Ezek a semmirekellők azonban a jövőt pusztítják. Tennünk kell valamit.

– Kérdezzük meg a plébánost.

Joseph atya hosszasan vizsgált nagyítólenccsel egy hamvas hátú ormányos bogarat. – Szép. Nagyon szép.

– Mi szép, atyám? – kérdezte meghökkenve Mathieu.

– Hát ez az állat.

– Tisztelendőséged még emlékezhet rá, hogy negyvenkét éve, ezeröttszáznegyvenötben az egész szőlőt tönkretették.

– Valóban, az én termésem is odalett. Ebben az esetben egyházi átokkal kell sújtani őket, hogy megelőzzük a bajt.

– Atyám, hát kiátkozná őket?

– Az a püspöki bíró hatásköre. Menjetek, és terjesszétek elé az ügyet.

A saint-julienne-i falugyűlés úgy határozott, hogy Mathieu és Robert képviseljék az ügyet Saint-Jean-de-Maurienne püspöki helynökénél.

– Micsoda? Kiátkozni? Csak úgy? Merthogy bogarak? – peregtek Jourdain kanonok szavai. – Hát mit gondoltok ti? Idejöttök, és az Egyház intézkedni fog? Ki a törvényes képviselők?

– Hát, Mathieu...

– Mathieu? Hol végezte a két jogot? Hol a szabályszerű beadvány? Hol a káptalani illeték lerovását igazoló okirat?

A két paraszt leforrázva ment vissza a plébánoshoz, hogy ügyvéd kellene.

– Hiszen ott van a városban az unokaöcsém, Gobineau. Miért nem kerestétek meg őt? – kérdezte Joseph atya.

– Hol lakik?

– Ugyan, őt mindenki ismeri. A legjobb ügyvéd.

Időközben az ormányos bogarak kezdték ellepni a szőlőt.

Gobineau mester tehát szabályos beadványával, az illeték lerovása után megjelent Saint-Jean-de-Maurienne püspöki bírójánál, hogy pert indítson az ormányos bogarak ellen.

– E vincellérbogarak ellepték a szőlőskerteket, ahol jelentős károkat okoztak – mondta. – Esdekelve kérem főtisztelendőségedet, kegyeskedjék megtenni a szükséges lépéseket Isten haragjának csillapítására, és intézkedjék, kiátkozás vagy bármely egyéb alkalmas büntetés terhe mellett az állatkák végleges kiutasításáról.

Az ügyvédet hamarosan hiánypótlásra szólította fel Jourdain kanonok, miszerint a beadványnak a károk természetére és a helymeghatározásra vonatkozó pontos adatokon kívül tartalmaznia kell a bevádolt állatok küllemének aprólékos leírását és megnevezését is annak érdekében, hogy megjelenésre felszólított állatok ürügyként ne hivatkozhatnak arra, hogy valaki más helyett citálták be őket. Kénytelen volt hát maga is kimenni a saint-julienne-i határba, ott szemrevételezni a déli napban fürdő vincellérbogarakat, és elkészíteni hites leírásukat.

A szabályos beadvány keltezésével megkezdődhetett a tényállás alapos vizsgálata. Az eljárás rendjének megfelelően a védőügyvédet maga a püspöki helynök jelölte ki a vincellérbogarak számára. Battista mester alaposan áttanulmányozta a peranyagot, és megállapította, hogy abban a felperes mint „Saint-Julienne község lakosai” szerepel, a gazdák név szerinti meghatalmazása azonban nincsen csatolva az okirathoz. A püspöki helynök helybenhagyta a kifogást. Gobineaunak tehát be kellett szereznie a személyes

meghatalmazásokat, melyeket megnehezített az a körülmény, hogy a falu lakosainak többsége nem tudott írni. Kézzelük hitelességét tehát tanúkkal kellett bizonyítani. A vádlók képviselője ugyanekkor nehezményezte, hogy az alperesek a tárgyaláson nem jelennek meg, meghatalmazásukat képviselőjük nem mutatta be. Battista utalt védencei fiatalására és kicsinységére, minekután az Egyház, mint gyám jár el felettük, és a bíró helyt adott neki.

A védelem ekkor arra hívta fel a figyelmet, hogy bár a vád a falu nevében nyilatkozik, nem nyújtotta be a falugyűlés összehívását és határozatát tanúsító feljegyzést. Mikor ez is megtörtént, Battista azonnal kisietett a szőlőbe. Megállapította, hogy a vincellérbogaraknak nem fényes, hanem hamvas a háta. A püspöki helynök a két héttel későbbi helyszíni szemlén helybenhagyta a kifogást, és a felperesek ügyvédjét hiánypótlásra szólította fel.

Gobineau új beadványt készített, melyet arra alapított, hogy az alperesek ártó szándékkal fogyasztják a felperesek szőlőjének leveleit. Battista visszautasította az „ártó szándék” kifejezést, amely nem tényszerű, ezáltal alkalmas a bíróság félrevezetésére. A kanonok helyt adott a kifogásnak. Gobineau erre mellékelte számos tanú vallomását arról, miképp fogyasztják a hosszúra nyúlt eljárás alatt az alperesek a szőlő levelét. Battista ezt az álláspontot azzal utasította el, hogy az állatok is Isten teremtményei, éppúgy rendelkeznek a növényekkel való táplálkozás jogával, mint az emberek. A bírói határozat az ő véleményét erősítette meg. Gobineau erre a Mózes első könyve első részének huszonhatodik versében foglaltakkal hozakodott elő: „És monda Isten: Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra; és uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a barmokon, mind az egész földön, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon.” Battista erre azzal replikázott, hogy a gazdák uralkodjanak hát a vincellérbogarakon. A vád ekkor azt hozta fel, hogy az Úr nem azért adta a szőlőt Mózesnek és utódainak, hogy azt illetéktelen állatkák útján visszavegyék. A védelem Szent Márton példáját idézte, akinek a szamara teljesen lerágta a szőlővenyigét, így az sokkal bővebb termést hozhatott. Isten szándékai a hamvas hátú ormányosbogarakkal tehát kiismerhetetlenek. A püspöki bíró pedig megtagadta a kiátkozásukat. Csupán arra szorítkozott, hogy rendeletben közös imádságot írjon elő, és a gazdákat arra intette, bánják meg bűneiket, hívják az isteni kegyelmet segítségül. Egyben felszólította őket, tartsanak három egymást követő napon egy-egy körmenetet a bogarakkal előzőlnött szőlőskertek körül, és haladéktalanul fizessék meg a bordézmát.

A körmenet nagy ceremóniával meg is történt. Joseph atya a legfényesebb külsőségek közepette irányította az eseményeket, melyekről szabályszerűen előkészített és aláírt jegyzőkönyv készült. A templomban minden alkalommal felolvasták a püspöki bíró üzenetét: „Nem szabad lebecsülni az intelmeket, minthogy az rendkívül komoly dolog, amely Anyaszentegyházunk legrettenetesebb büntetésével, a kiközösítéssel járhat. Ez pedig egyaránt megsemmisíti a száraz vagy zöldellő fákat, nem kíméli sem az élőket, sem a holtakat, és nem csupán a gondolkodó lényekre, hanem az értelemmel nem bírókra, az állatokra is lesújt. Az intelmek betartására pedig mi, emberek ügyelhetünk, mert a mi hibáink, vagy vétkeink miatt büntet bennünket az Úr az ő egyéb teremtményei által.”

A vád helyzete megingott. Gobineau mester összehívta a falugyűlést.

– Ha továbbra is erőltetjük a pert, az végzetes következményekkel járhat számunkra – mondta.

– Mi lehet végzetesebb ezeknél a nyomorult bogaragnál? – kérdezte Mathieu. – Lassanként az egész szőlőmet elpusztítják.

– A kiátkozás. A védelem ravasz taktikája teljesen befolyása alá kerítené a bírót, ez még kiátkozással is fenyegethet.

– Miért nem kend taktikája kerítette hatása alá a bírót? – kérdezte Robert.

– Úgy van – kiabálták többen is.

– Hónapok óta pereskedünk – mondta Robert. – Kend mind több pénzt kér tőlünk, a helyzetünk meg egyre romlik a bíróságon.

– Engem ti kértetek fel képviselőnek, a védőt pedig a püspöki helynök nevezte ki hivatalból, nyilván a bizalmasai közül. A veszekedés nem vezet eredményre. A megegyezést kell keresnünk.

– Úgy van, hagyjad Robert, hadd beszéljen!

– Jelöljete ki Saint-Julienne szőlőskertjein kívül vincellérbogarak számára élőhelyet és elegendő táplálékot biztosító területet. Így azok ott megélhetnek, és elkerülhető lesz, hogy felfalják vagy tönkretegyék a tőkét és a termést.

Érett megfontolás után a gazdák úgy döntöttek, hogy az ormányosbogaraknak adják a Grand-Feisse nevű helyet, mely körülhatárolásától függően hozzávetőleg negyventől ötven hektárig terjedhet, többféle fa, cserje, dús lombú bokor nevelkedik rajta; bükkfa, égerfa, cseresznye, tölgy, juhar, akácbozót és fű bőségben találtak helyütt. Ugyanakkor átjárási lehetőségükhöz, hogy háború esetén itt rejtőzködhessenek, valamint a területen fekvő mésztufa bánya kitermelési jogához ragaszkodtak, de ígérték, hogy az állatok táplálékában semmiféle kárt nem okoznak. Jóakaratauk bizonyosságául szerződést kínáltak fel az ormányos bogaraknak, melyek ajánlatukat tartalmazzák, ahogyan az megkívánatik, megfelelő formában és örök érvényre szólóan.

Battista gondosan őrködve afelett, hogy ügyfelei sérelmet ne szenvedhessenek, személyesen is megtekintette a Grand-Feisse-t. Megállapította, hogy a földdarab terméketlen és kietlen, ezért a gazdákat azonnal *cum expensis* el kell utasítani. További szakértők kinevezését indítványozta a felajánlott terület értékének felbecsülésére. Jourdain kanonok helyben hagyta a javaslatot, ugyanakkor az eddigi perköltséget a felperesekre róttá. Isten állatkáinak védelmét biztosította az őket jelenlegi lakhelyük elhagyására kényszeríteni kívánó lakosokkal szemben mindaddig, amíg új bizonyíték nem merül fel.

Másnap hajnalban Robert nagy tűz mellett találta Mathieut. A gazda kifordult szemmel hajkurászta a bogarakat, és amelyiküket érte, a tűzbe hajította.

– Mit csinálsz, te szerencsétlen? – kiáltott rá Robert.

– Inkább gyere, és segíts te is – vicsorogta Mathieu.

– Ha itt a földön ki nem átkoznak, a túlvilágon bizonyosan elkárhozol.

– Nekem már mindegy, odavan a szőlőm! A javát megették. Földönfutóvá lettem.

Robert lefogta a karját. – Hagyd abba!

Mathieu durván ellökte.

Robert erősebben ragadta meg. – Nézd, Mathieu, menekülnek a füsttől!

Mathieu körültekintett. Szétnyíló markából kiperegtek a babszem nagyságú bogarak.

Fél órán belül Saint-Julienne minden szőlősorán tüzek ontották a füstöt. A hamvas vincellérbogarak szaporán távoztak, persze még véletlenül sem a kijelölt terület irányába. Bár a füst messzire elterjedt, arra – vagy akár az állatkák eltűnésére – vonatkozó beadvány híján a történetekkel kapcsolatban nem született egyházbírói állásfoglalás.

Az ünnepi falugyűlés megszavazta Gobineau költségeit, és visszavonta megbízatását. Battista mester szakértői még hónapokig vizsgálták a Grand-Feisse-t. Az ügyet soha nem zárták le.

VÉGE